

OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
NAMANGAN MUHANDISLIK-QURILISH INSTITUTI

YO'L HARAKATI XAVFSIZLIGI VA MUHANDISLIGI KAFEDRASI

YO'L HARAKATI QOIDALARI VA HARAKAT
XAVFSIZLIGI ASOSLARI
FANIDAN

61040200- YO'L HARAKATINI TASHKIL ETISH TA'LIM
YO'NALISHLARINING

46-YHTE-24,

47-YHTE-24

GURUH TALABALARI UCHUN
1-SEMESTRGA MO'LJALLANGAN

YAKUNIY NAZORAT YOZMA ISH
TOPSHIRIQLAR TO'PLAMI

Namangan-2024

“TASDIQLAYMAN”
Transport fakulteti dekani
_____ V.Turdaliyev
“ ____ ” _____ 2024 y.

Namangan muhandislik-qurilish instituti Yo‘l harakati xavfsizligi va muhandisligi kafedrası № ____ sonli yig‘ilishida muhokama qilingan.

YHX va M kafedrası mudiri
_____ D.Maxkamov
“ ____ ” _____ 2024 y.

Kafedra ekspertlari: M.Boydadayev

A.Nasriddinov

N.Abdusattorov

Fan o‘qituvchilari: A.Madraximov

Sh. Abdug‘aniyev

Yo‘l harakati qoidalari va havfsiz xarakatlanish asoslari fanidan yozma ish uchun yakuniy nazorat savollari.

1. Haydovchilarning vazifalari.
2. YTH sodir etgan haydovchilarning vazifalari.
3. Ogoxlantiruvchi yo‘l belgilari.
4. Imtiyoz yo‘l belgilari.
5. Taqiqlovchi yo‘l belgilari.
6. Buyuruvchi yo‘l belgilari.
7. Axborot ishora yo‘l belgilari.
8. Servis yo‘l belgilari.
9. Qo‘shimcha axborot ishora yo‘l belgilari.
10. Tik chiziqlar.
11. Yotiq chiziqlar.
12. Piyodalarning vazifalari.
13. Yo‘lovchilarning vazifalari.
14. Maxsus transport vositalarining imtiyozlari.
15. To‘xtash va to‘xtab turish.
16. Haydovchining yo‘lga chiqishdan oldingi vazifalari.
17. Transport vositalarini boshqa shaxslarga berish tartibi.
18. Quvib o‘tish qoidalari.
19. Quvib o‘tish ta‘qiqlangan joylar.
20. Quvib o‘tishda haydovchining vazifalari.
21. Avtomagistral nima.
22. Xorijiy avtotransport vositalari haydovchilari qo‘shimcha qanday hujjatlarni yonlarida olib yurishlari kerak.
23. DYHXX xodimlari tomonidan qaysi hujjatlar planshet orqali tekshiriladi.
24. Skuter nima.
25. To‘xtab turish joyi va to‘xtash qanday farqlanadi.
26. Trotuar nima.
27. Piyodalar yo‘lkasi nima.
28. “B” toifali haydovchilik guvohnomasi.
29. “C” toifali haydovchilik guvohnomasi.
30. To‘siq nima.
31. Ajratuvchi mintaqa.
32. Quvib o‘tish nima.
33. Kimlarga xavfsizlik kamarini taqmaslikka ruxsat beriladi.
34. Individual harakatlanish vositalarini boshqaradigan shaxslarga nimalar taqiqlanadi.
35. Velosipedchilar uchun tasma nima.
36. Asosiy yo‘lga ta‘rif bering.
37. Haydovchi kim.
38. Arava nima.
39. Qaysi ogoxlantiruvchi belgilar bevosita temir yo‘l kesishmalari oldida o‘rnatiladi.
40. Piyodalarning tashkiliy jamlanmasi harakati qanday amalga oshiriladi.
41. Piyodalar o‘tish joyi.

42. Aholi punktlaridan tashqarida qaysi ogohlantiruvchi belgilar takroran o'rnatilishi mumkin.
43. Yo'lovchilarning majburiyatlari.
44. Ogohlantiruvchi belgilar o'rnatilish masofasiga ta'rif bering.
45. Velosiped yo'lkasi ga ta'rif bering.
46. Piyoda kim.
47. "A" toifali haydovchilik guvohnomasi.
48. "D" toifali haydovchilik guvohnomasi.
49. "BE" toifali haydovchilik guvohnomasi.
50. "SE" toifali haydovchilik guvohnomasi.
51. "DE" toifali haydovchilik guvohnomasi.
52. Haydovchiga taqiqlanadigan shartlar.
53. Haydovchilarning majburiyatlari.
54. Piyodalarning majburiyatlari.
55. Zarg'aldoq yoki sariq rangli yalt-yalt etuvchi mayoqchalar transport vositalarida qaysi hollarda yoqilgan bo'lishi kerak.
56. O'zbekiston Respublikasining amaldagi Yo'l harakati qoidalariga ta'rif bering.
57. Haydovchi qanday m'eyoriy xujjatlar talablarini bilishi va ularni bajarishi kerak.
58. Yo'l belgilari qanday vazifani bajaradi?
59. Yo'l belgi chiziqlarning vazifalari.
60. Yo'l belgi chiziqlarning guruhlari va turlari.
61. Yotiq chiziqlarning turlanishi.
62. Bo'ylama yotiq chiziqlar.
63. Ko'ndalang yotiq chiziqlar.
64. Sariq rangli yotiq chiziqlar.
65. Oq rangli yotiq chiziqlar.
66. Yotiq chiziqlar.
67. Qanday transport vositalari maxsus transport vositalari deyiladi.
68. Maxsus transport vositalarining imtiyozlari nimalardan iborat.
69. Haydovchilarning mayoqcha yongan transport vositalarining oldidagi harakatlari nimadan iborat.
70. Zarg'aldoq yoki sariq rangli chiroqli transport vositalarining imtiyozlari nimalardan iborat.
71. Haydovchi qanday m'eyoriy xujjatlar talablarini bilishi va ularni bajarishi kerak.
72. "Axoli yashaydigan xudud" tushunchasi nimani bildiradi.
73. "Piyodalar o'tish joyi" tushunchasi nimani bildiradi.
74. "CHorraxa" tushunchasini ta'riflang.
75. Ogohlantiruvchi ishoralarning qanday turlari bor.
76. Qanday xollarda ogohlantiruvchi ishoralar beriladi.
77. Harakatni boshlashda va to'xtatishda qanday ishoralar beriladi.
78. Qanday sharoitda falokatlik ishorasi beriladi.
79. Orqaga harakatlanishda, tormozlashda qanday ogohlantiruvchi ishoralar beriladi.
80. Miltillovchi qizil chiroq qanday xollarda qo'llaniladi.
81. Tutashma nima.
82. CHorrahaning xududi qanday belgilanadi.
83. Teng ahamiyatli chorrahalarda harakatlanish.

84. Teng ahamiyatsiz chorralarda harakatlanish.
85. CHorralarda piyodalarning imtiyozlari.
86. Temir yo'l kesishmasi belgilarini izoxlang.
87. SHlagbaumli temir yo'l kesishmalari xaqidagi belgilarni izoxlang.
88. SHlagbaumsiz temir yo'l kesishmalari xaqidagi belgilarni izoxlang.
89. Qanday hollarda temir yo'l kesishmasiga kirish taqiqlanadi.
90. Turar joy dahalarida qanday yo'l belgisi o'rnatiladi.
91. Qanday yo'llar avtomagistral yo'llar deyiladi.
92. Avtomagistrallarda nimalar taqiqlanadi.
93. Turar joy dahalarida nimalar taqiqlanadi.
94. Tik nishabliklarda qanday harakatlanish kerak.
95. Tik balandliklarda qanday harakatlanish kerak.
96. Taqiqlovchi yo'l belgilarini izoxlang.
97. Buyuruvchi yo'l belgilarini sharxini bayon qiling.
98. Axborot ishora yo'l belgilari sharxini bayon qiling.
99. Servis yo'l belgilari sharxini bayon qiling.
100. Qo'shimcha axborot ishora yo'l belgilari sharxini bayon qiling.

VII. BAHOLASH MEZONI

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichlarini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya qilinadi:

YaN dan kamida 30 balni (60 foiz) to'plagan taqdirda talaba fanni o'zlashtirgan hisoblanadi, HEMIS platformasida *YaN* qaytdnomasiga qo'yiladi va talaba fandan 4 kreditga ega bo'ladi.

Har bir talabaga jami 5 ta topshiriq beriladi va ularning har biri maksimal 10 ball bilan baholanadi, yani talaba yakuniy nazoratdan maksimal 50 balni to'plashi mumkin bo'ladi. Bunda talaba har bir topshiriqni bajarish foiziga mos ravishda quyidagicha ball oladi.

Har-bir savolga 90-100% javobi uchun 9, 10 ball, 80-89% javobi uchun 8 ball, 70-79% javobi uchun 7 ball, 60-69% % javobi uchun 6 ball, 50-59% javobi uchun 5 ball, 40-49% javobi uchun 4 ball, 30-39% javobi uchun 3 ball, 20-29% javobi uchun 2 ball, 10-19% javobi uchun 2 ball, 5-9% javobi uchun 2 ball, 0-4% javobi uchun 2 ball.

a) 5 baho olish uchun talaba 90-100 ball to'plashi kerak bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritma olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;

- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talaba 70-89 ball to'plashi kerak bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

v) 3 baho olish uchun talaba 60-69 ball to'plashi kerak bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

➤ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;

- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
 - fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
 - fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
 - fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
 - fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

III. TAVSIYA ETILGAN ADABIYOTLAR

Asosiy adabiyotlar

1. Tasvirli yo'l xarakati qoidalari. Q.Karimova, Toshkent "Avtohamroh" 2016 y. O'quv qo'llanma.
2. Yo'l xarakati qoidalari. O'zbekiston respublikasi ichki ishlar vazirligi, Toshkent "Adolat" 2021 y.
3. Avtomobilni xavfsiz boshqarishning asosiy usullari. V.S.Kalesskiy v.b. Avtomobil XIX bob. T. O'zbekiston, 1992. Darslik

Qo'shimcha adabiyotlar

4. Mirziyoyev Sh.M. Tanqidiy tahlil, qat'iy tartib-intizom va shaxsiy javobgarlik-har bir rahbar faoliyatining kundalik qoidasi bo'lishi bo'lishi kerak. Toshkent, O'zbekiston, 2017-104b.
5. Mirziyoyev Sh.M. Erkin va farovon, demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz.Toshkent, O'zbekiston, 2016-56b.
6. Mirziyoyev Sh.M. Qonun ustivorligi va inson manfaatlarini ta'minlash – yurt taraqqiyoti va xalq farpovonligini garovi. Toshkent, O'zbekiston, 2017. -48b.
7. “Yo‘l harakati xavfsizligi to‘g‘risida”gi O‘zbekiston Respublikasi qonuni.- T: Mehnat 1999.
- 8.Yo‘l harakati qoidalari. Rasmiy nashr.-T: 2010 (O‘z.R.IIV).
9. A.Xaydarov Avtomobillarni boshqarish asoslari T. 2000 y. Darslik.
10. Avtomobil jurnali. “Za rulyom”, “Avtohamroh”.
11. K.X. Azizov Yo‘llarda havfsiz harakatlanish asoslari .T. TADI. 2005. darslik
- 12.N.F.Muxitdinov va b. Yo‘l harakati qoidalarini sharhlash. T.G‘.G‘ulom nashriyoti. 2005. o‘quv uslubiy qo‘llanma

Axborot manbaalari:

1. www.ziyonet.uz;
2. www.lex.uz;
3. www.doroga.ru ;
4. www.road.ru;
5. www.bilim.uz;
6. www.gov.uz;
7. www.credo.com;